সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

নৱম শ্ৰেণীৰ বাবে

গণিত

অধ্যায় -১

সংখ্যা প্ৰণালী

অংশ – ২

অপৰিমেয় সংখ্যা

মালা কুমাৰী শৰ্মা

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

অপৰিমেয় সংখ্যা

যিবোৰ সংখ্যা আমি $\frac{p}{q}$ ৰূপত লিখিব নোৱাৰো,

য'ত p আৰু q অখণ্ডসংখ্যা আৰু $q \neq 0$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

অপিৰেময় সংখ্যাৰ উদাহৰণ:

1. $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}, \ldots\ldots\ldots$
2. π, e
3. অবিৰত অপুণৰাবর্তিত সংখ্যা

$\pi = \frac{22}{7} = 3.14\ldots\ldots$

বাস্তৱ সংখ্যা (Real Number)

পৰিমেয় আৰু অপৰিমেয় সংখ্যাক একেলগে বাস্তৱ সংখ্যা বুলি কোৱা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

প্ৰশ্ন :

তলত দিয়া সংখ্যাবোৰক পৰিমেয় বা অপৰিমেয় হিচাপে শ্ৰেণীভুক্ত কৰা —

I. $\sqrt{25}$ = 5 = পৰিমেয়

II. 1.67814..... = অপৰিমেয়

III. 0.7474..... = পৰিমেয়

IV. 6.4237 = পৰিমেয়

উদাহৰণ - 3

সংখ্যাৰেখাত $\sqrt{2}$ ৰ অৱস্থান নিৰূপন কৰা।

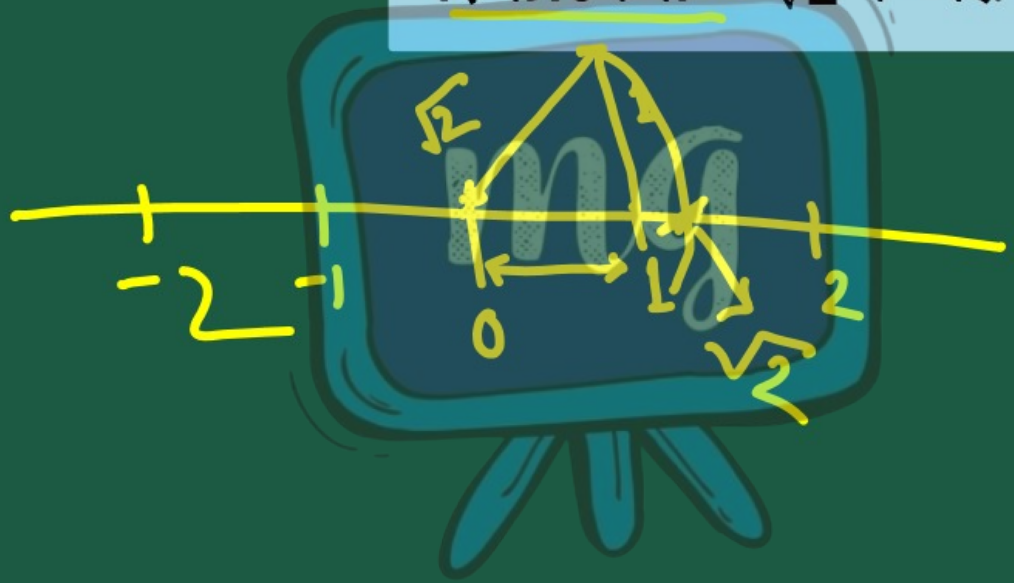

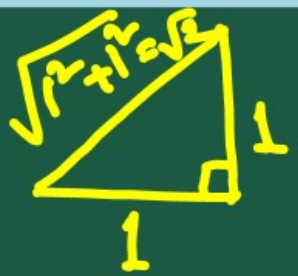

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উদাহৰণ - 4

সংখ্যাৰেখাত $\sqrt{3}$ ৰ অৱস্থান নিৰূপণ কৰা।

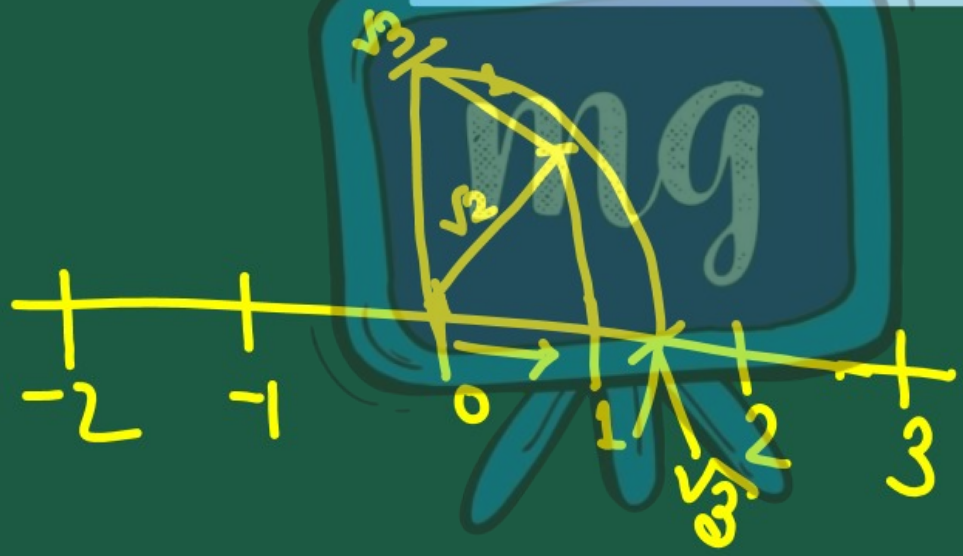

$$\sqrt{(\sqrt{2})^2+1}$$

$$=\sqrt{2+1}$$

$$=\sqrt{3}$$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
समग्र शिक्षा

Under CSR Support by
ipca | Foundation

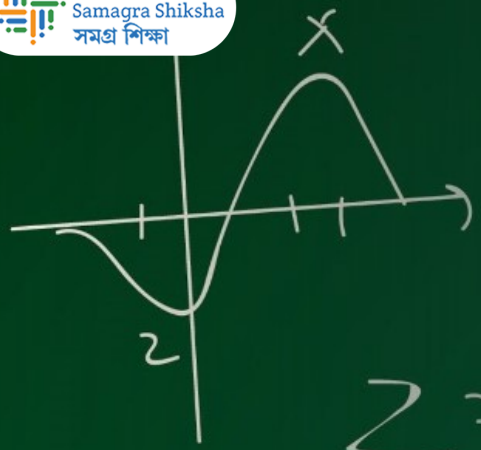

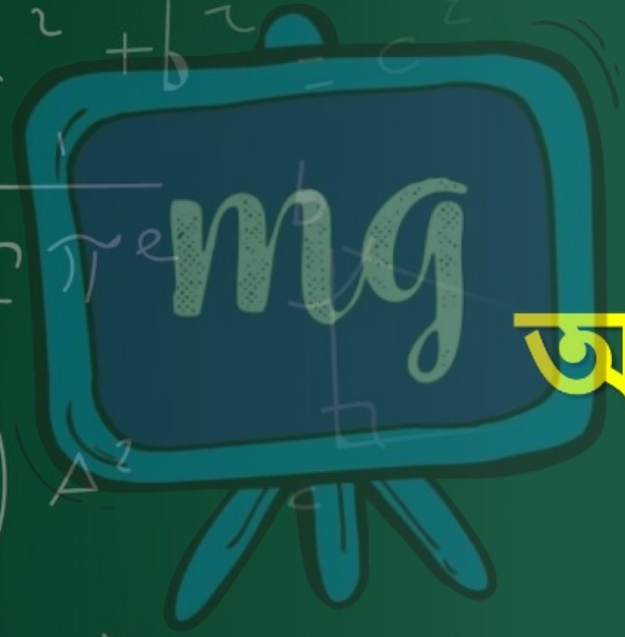

অনুশীলনী 1.2

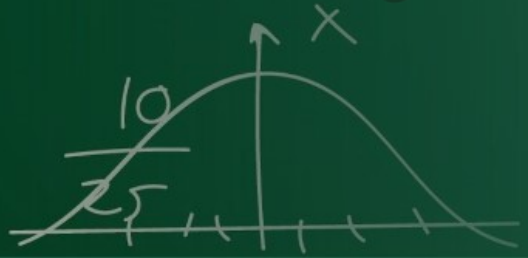

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

1. তলৰ উক্তি বিলাক সত্য নে অসত্য উল্লেখ কৰা। তোমাৰ উত্তৰৰ যথার্থতা প্রতিপন্ন কৰা।

(i) **প্রতিটো অপৰিমেয় সংখ্যাই এটা বাস্তব সংখ্যা।**

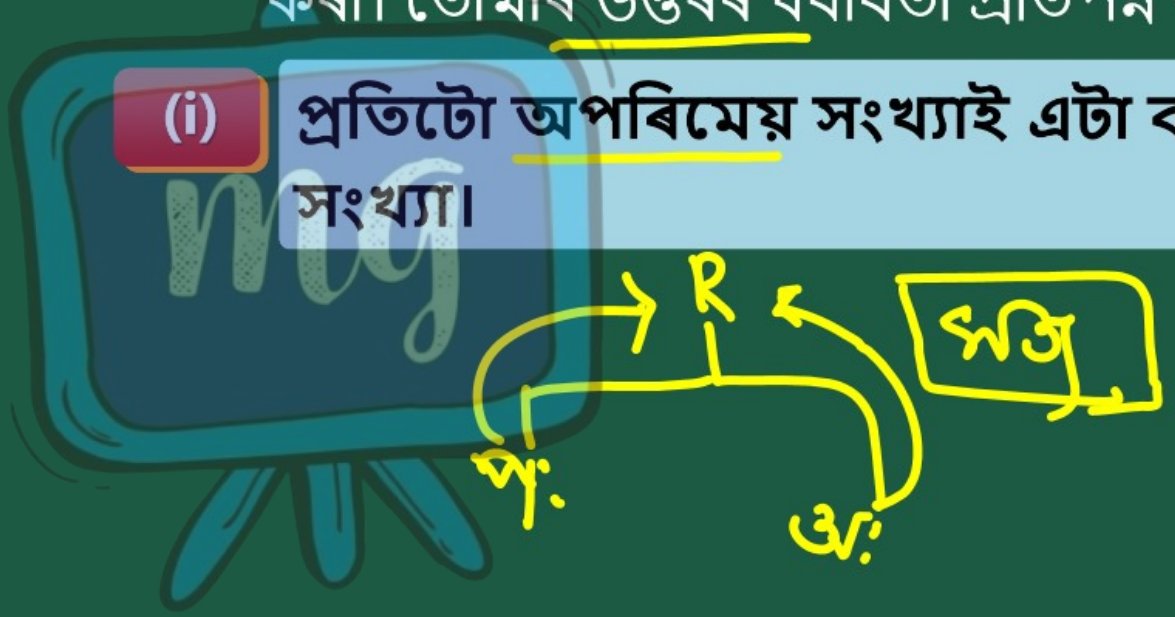

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

1. তলৰ উক্তি বিলাক সত্য নে অসত্য উল্লেখ কৰা। তোমাৰ উত্তৰৰ যথাৰ্থতা প্ৰতিপন্ন কৰা।

(ii) সংখ্যাৰেখাৰ প্ৰতিটো বিন্দুৱেই $\sqrt{m}$ আৰ্হিৰ, য'ত m এটা স্বাভাৱিক সংখ্যা।

$m = 1, 2, \cdots$

অসত্য

0

1. তলৰ উক্তি বিলাক সত্য নে অসত্য উল্লেখ কৰা। তোমাৰ উত্তৰৰ যথার্থতা প্রতিপন্ন কৰা।

(iii) প্রতিটো বাস্তৰ সংখ্যাই এটা অপৰিমেয় সংখ্যা।

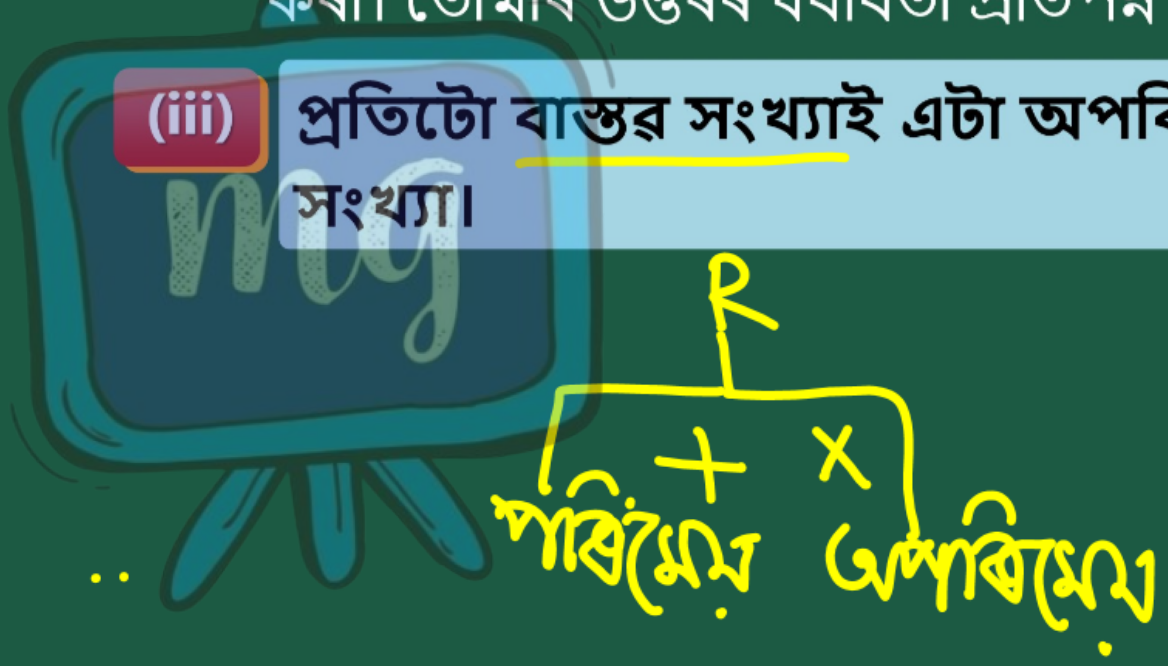

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

2. সকলো ধনাত্মক অখণ্ড সংখ্যাৰ বৰ্গমূল অপৰিমেয় নে? যদি নহয়, তেনেহ'লে এটা সংখ্যাৰ উদাহৰণ দিয়া যাৰ বৰ্গমূল এটা পৰিমেয় সংখ্যা।

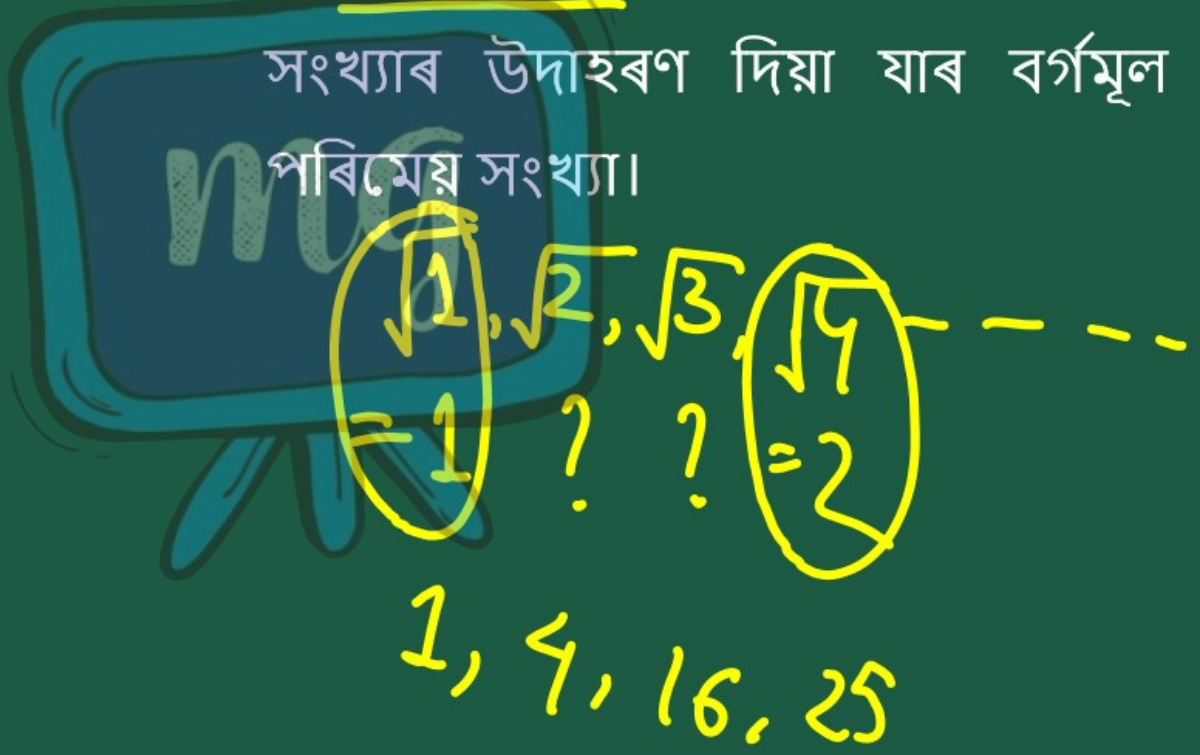

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

3. সংখ্যাৰেখাত কিদৰে $\sqrt{5}$ ক সূচিত কৰিব পাৰি দেখুওৱা।

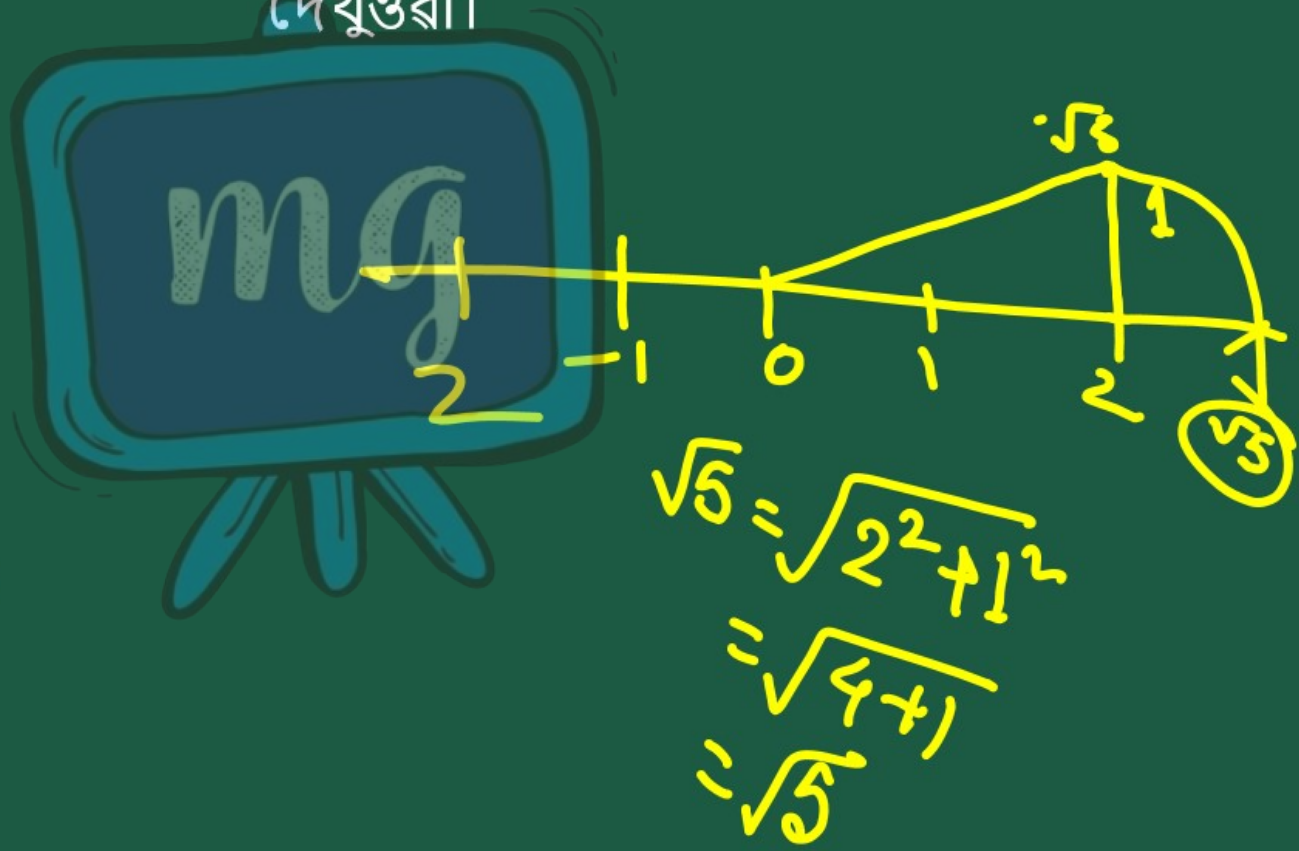

মূল্যায়ন

1 | তলৰ কোনটো অপৰিমেয় সংখ্যা —

A $\sqrt{16} = 4$

B $\sqrt{\frac{12}{3}}$ $\sqrt{4} = 2$

C $\sqrt{12}$

D $\sqrt{100} = 10$

মূল্যায়ন

2 তলৰ কোনটো অপৰিমেয় সংখ্যা নহয়?

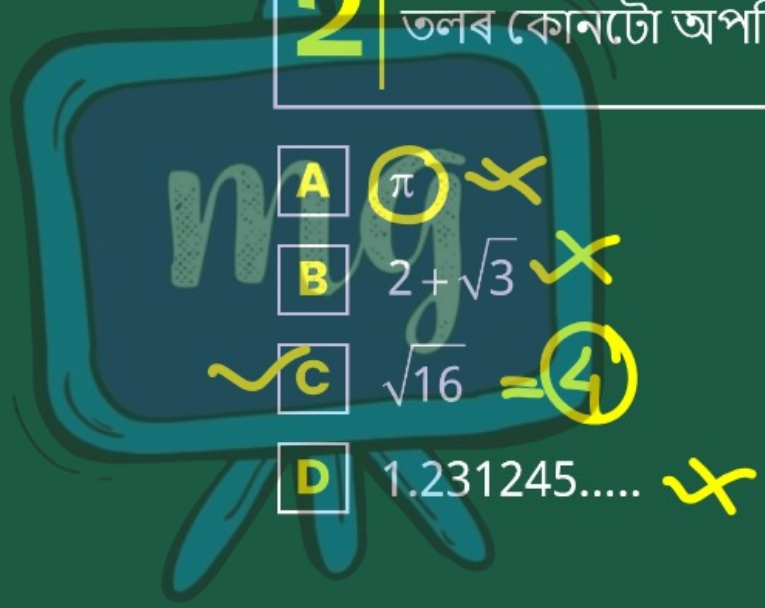

A π

B $2+\sqrt{3}$

C $\sqrt{16}$

D 1.231245.....

মূল্যায়ন

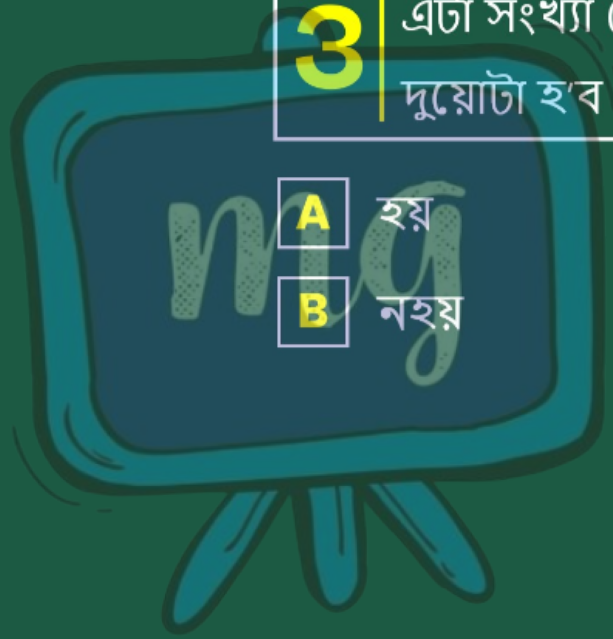

3 এটা সংখ্যা কেতিয়াবা পৰিমেয় আৰু অপৰিমেয় দুয়োটা হ'ব পাৰেনে?

A হয়

B নহয়